

Foto:Rovan Varghese

RAZGOVOR

Queer književnost u međunarodnom dijalogu

JOSHUA MUYIWA: Ako smo vidljivi, sigurni smo

U seriji priloga o "Queer književnosti u međunarodnom dijalogu" autorice Lore Tomaš objavljujemo razgovor s indijskim pjesnikom, novinarom, performerom i voditeljem Bangalore Queer Film Festivala Joshuom Muiyiwaom

Lora Tomaš

24.08.2021.

Ljudi generalno misle da kad zakorače u javni prostor, sve treba biti lijepo i ugodno, a ja uvijek zamišljam da je svaki izlazak iz vlastite kuće inherentno nasilan. Kad izađeš kroz svoja prednja vrata, ne znaš koga ćeš sresti i što će se dogoditi. I ne mislim pritom da će te netko pretući, nego želim reći da vani nismo sami postavili parametre. Kod kuće se osjećam sigurno, neprosuđivano. Kosu nosim raspuštenu, ali je prije izlaska uvijek svežem u punđu. Mislim da je to i zato što sam opsjednut urednošću, kao i u poeziji. Želim sve srediti, ukloniti viškove.

Joshua Muiyiwa stalni je postav kulturnih bangalorških mjesta poput restorana Koshy's. Tamošnji konobari, iznimno ljubazna i krhka starija gospoda koja kao da su relikti iz nekog sporijeg vremena, kroz godine su mogli pratiti njegove različite modne izričaje: od sasvim kratke kose do afra, *dreadlocks* i, najrecentnije, punđe navrh glave. Od traperica, čije su se nogavice postepeno širile, pa sve do saronga. Crnog, *femme* i *queer*, kako sam sebe opisuje, ovog je pjesnika i performerera nemoguće ne primijetiti. A ako on još nije primijetio vas, šali se, vjerojatno ne živite u Bangaloreu, tom višemilijunskom IT središtu na jugu Indije. Barem ne kako spada.

Muiyiwa je svoju novinarsko-spisateljsku karijeru započeo prije više od desetljeća, pokrivajući kulturnu scenu za *Time Out Bangalore*, a do pandemije je pisao i dvije kolumne: "Gazing Outwards" za *Bangalore Mirror* i "The Queer Take" za *Firstpost*. Kad su prošle godine u ožujku ukinute, zbog rezanja troškova, ostao je bez značajnog dijela prihoda, prepušten sam sebi i prijateljima. Pisao je i za mnoge druge indijske i međunarodne publikacije. Dobitnik je Nagrade Toto za kreativno pisanje na engleskom jeziku 2012., bio je pobjednik natječaja za nove pjesničke

glasove društva *The (Great) Indian Poetry Collective* 2017., a prva mu ukoričena zbirka poezije izlazi ove godine. Također već jedanaestu godinu sa suradnicima i prijateljima vodi Bangalore Queer Film Festival (BQFF).

Njegov djed po majci bio je Malajalac iz keralskog grada Ernakulama, baka Nepalka iz Kalimponga u Zapadnom Bengalu, otac Nigerijac, musliman. Prvi obiteljski portret, snimljen u sad zatvorenom fotografskom studiju Albert Raj u Bangaloreu, izgleda kao reklama za United Colors of Benetton, kaže Muiyiwa koji sa sobom uvijek uzima putovnicu kad god nakratko izlazi iz strogog kruga grada, jer je navikao na pitanja. Bangalore, u koji je iz Nigerije stigao sa svojom majkom kad su mu bile tri, grad je koji ne misli napuštati, čak ni zbog ljubavi.

Poeziju je počeo pisati kad mu je bilo šesnaest. Kao i svi, rekao mi je u našem nedavnom cjelovitarnjem razgovoru preko Zoom-a, isprva je pisao serije groznih, groznih ljubavnih pjesama. Napisao je mnogo stravičnog materijala. Srećom, nema ga više, jer je u ranim dvadesetima sve uništio, a potom započeo novi literarni život „A krenuo sam pisati s jasnom svrhom“, nastavio je, „jer kao *queer* osoba odrastaš u heteroseksualnom svijetu, na heteroseksualnim romantičnim pričama. Htio sam pisati o onom tijelu za kojim *ja* žudim, s kojim *ja* želim izlaziti, uz koje *ja* želim zaspati. To je bio impetus tih ranih pjesama. Ali taj period između šesnaeste i ranih dvadesetih bio je ključan jer sam iz sebe izbacio sve smeće, emocije, a onda sam naučio biti rafiniran.“

Muyiwa je kao pjesnik duboko zainteresiran za odnose. Zanima ga što nas drži zajedno, što nas razdvaja, koje izgovore imamo kad odlazimo i kad ostajemo. Zanimaju ga i mehanizmi sjećanja i kreiranja identiteta, jer je odrastao na zanimljiv način. Izgleda kao Afrikanac, politički se osjeća kao Afrikanac, ali ne zna mnogo o Africi. „Osjećam se crno u političkom, univerzalnom smislu“, rekao mi je. „Svi me doživljavaju kao autsajdera, ali na mnoge sam načine više dio ovog grada nego mnogi drugi. I o njemu znam više nego mnogi drugi. Možda kad ja volim nekog to nije sasvim isto kao kad netko drugi voli nekog, i time ne želim reći da sam ja nešto posebno, samo želim dodati svoj glas postojećim narativima o ljubavi. Možda će oni koji žive u sličnim međuzonama rezonirati s time.“

Izgleda kao Afrikanac, politički se osjeća kao Afrikanac, ali ne zna mnogo o Africi. „Osjećam se crno u političkom, univerzalnom smislu“, rekao mi je. „Svi me doživljavaju kao autsajdera, ali na mnoge sam načine više dio ovog grada nego mnogi drugi. I o njemu znam više nego mnogi drugi

Raznorodni utjecaji i inspiracije

Nije toliko pod utjecajem drugih pisaca, iako mnogo čita, više vizualne kulture i muzike. Voli Ninu Simone, Arethu Franklin, afroamerički *soul*. „Moj ujak, baka i djed puštali su mi Ninu Simone,“ rekao mi je. „U njezinoj verziji pjesme *Here Comes the Sun* Georgea Harrisona, osjeti se naprimjer ta podstruja boli, proživljeno iskustvo koje nije samo sreća, nego pogađa dublje tonove. Ne veselimo se uvijek novom danu, ali mu se svejedno nadamo. U svojim pjesmama pokušavam postići tu istu kvalitetu emocije. Iskrenost, ali iskrenost koja od tebe traži da nađeš pravu riječ za određeno iskustvo a jezik ogoliš od suvišnih ukrasa. Za mene je ljubav lamentacija, osjećaj konstantnog gubitka. Prije svega gubitka sebe.“

Nešto slično pronalazi i u klasičnoj indijskoj poeziji, u visoko romantičnoj atmosferi drevne tamilske *sangam* poezije ili pak prakrtske poezije iz 14. i 15. stoljeća. U svom radu pokušava prenijeti tu erotičnost, senzualnost, ali shvaća da se ne može jednako tako pisati u 21. stoljeću. „Potrebno je modernizirati taj floralni jezik, tu izdašnost. Ne mogu reći: *tvoj struk je vitak kao stabljika jasmina*. Ova poredba nema smisla u našem vremenu, jer ni strukove ni stabljike više ne vidimo na taj način.“

Foto: Siddarth Rao

Svaki izlazak iz vlastite kuće inherentno je nasilan

Muyiwa zna navigirati gradom. Kad ide u konzervativnije četvrti, neće sasvim promijeniti svoj izgled, ali će možda nositi zagasitije boje. Možda će brže proći tim prostorom, kamo je najvjerojatnije i otišao iz nekog određenog razloga, s nekom svrhom, a ne da bi prošetao. Ali ako je u otvorenijem prostoru, opušteniji je, zna to već u trenutku kad bira odjeću iz ormara.

„Sve manje živim u strahu nego što je to možda bio slučaj kad sam bio dijete“, rekao mi je. „Ali mislim da se moja politika oko javnih prostora malčice razlikuje od suvremenog diskursa. Ljudi generalno misle da kad zakorače u javni prostor, sve treba biti lijepo i ugodno, a ja uvijek zamišljam da je svaki izlazak iz vlastite kuće inherentno nasilan. Kad izađeš kroz svoja prednja vrata, ne znaš koga ćeš sresti i što će se dogoditi. I ne mislim pritom da će te netko pretući, nego želim reći da vani nismo sami postavili parametre. Kod kuće se osjećam sigurno, neprosuđivano. Kosu nosim raspuštenu, ali je prije izlaska uvijek svežem u punđu. Mislim da je to i zato što sam opsjednut urednošću, kao i u poeziji. Želim sve srediti, ukloniti viškove. Već neko vrijeme nosim više-manje isto, kao uniformu: ovu bijelu pamučnu majicu i sarong. Kod potonjeg je samo stvar izbora boja.

I kad bi se stvari uglavnom sredile u javnim prostorima, uvijek ti netko može nešto dobaciti, potrubiti, i možeš se osjetiti napadnuto. Izlazim van spreman na to, pa nikada nisam šokiran ili iznenađen. Nisam iznenađen ni kad se to ne dogodi. A ako se želim osjećati veoma sigurno, zaštićeno kao u kukuljici, odem kod prijatelja, u njihove stanove. Ako su ti prostori nasilni, onda zaista imam problem. Agresija u takvim prostorima za mene je mnogo štetnija nego kad neki muškarac zviždi na cesti. Nekad ću i čuti taj zvižduk, ali neću ga zabilježiti, nije mi bitan. Osjetim kad mi se netko previše približi, kad prijeđe cestu da me bolje pogleda, ali ne zamaram se time. Nekad sam ja taj koji prelazi cestu jer je nešto zanimljivo spazio s druge strane. Jer neka nosi lijep *sari*, lijepu tkaninu, a ja je želim izbliza vidjeti. Eto, čak i ja ponekad radim te ‘sumnjive’ stvari.“

Pa ipak, zna da je marginalizirani subjekt u svijetu. Ako netko provali u kuću heteroseksualne osobe, oni jednostavno odu na policiju, a Muyiwa je naučio sam procesuirati svoje traume, ne tražiti pomoć sistema. Uvijek je budan i na oprezu, uvijek pazi. No ne želi se skrivati. Ako smo vidljivi, sigurni smo, razmišlja. Bombaj pruža veću anonimnost, pa mnoge *queer* osobe vole Bombaj. Ali on ne želi biti anonimn. Ustvari, ulaže toliko truda da ga se vidi, i radije će beskrajno

pregovarati s prostorom i ljudima oko sebe koristeći sve trikove iz svog arsenala, od humora i flerta pa do, ako zatreba, i ljutnje, samo da se ne mora izbrisati ili umanjiti. Ne traži savršeno sanitizirani svijet, jer bi taj svijet značio da ni on ne postoji.

Poezija kao temporalna i utjelovljena umjetnost

Nastupa od 2012. godine, diljem zemlje. U Delhiju je u siječnju 2020. izveo performans u trajanju od šest dana (po šest sati svaki dan), naslova *Come, Lie With Me*. Sponzorirao ih je Goethe Institut, a umjetnici su trebali izabrati neki sasvim običan događaj i pauzirati ga ili ponoviti. Muyiwa je na sceni rekreirao svoju bangaloršku spavaću sobu, u koju bi, jednog po jednog, pozivao članove publike i čitao im svoje pjesme u krevetu. Bio je to poziv na intimnost, na razgovor i laži koje htjeli ne htjeli u tim situacijama izgovaramo jedni drugima.

„Htio sam oživjeti trenutak iz kojeg su pjesme proizašle, susret s jednim muškarcem 2015.“, rekao mi je Muyiwa. „Tokom šest dana, kroz tu je sobu prošlo oko tristo ljudi. Da bi došli do zvučno izolirane spavaće, morali su prvo proći kroz sobu u kojoj je svirala muzika. Puštale su se moje najdraže crne pjevačice. Jedino je pravilo bilo da nikome ne bih govorio da ode. Neki bi ostajali četrdeset pet minuta, neki samo za trajanja pjesme. Neki su hodali uokolo i promatrali predmete po sobi, dirali odjeću, pitali me o njima. Bilo je zaista kao da se neki ljubavnik zatekao u novom prostoru. Mnogi su pitali zašto ondje nemam tiskanu zbirku s tim istim pjesmama, da je mogu ponijeti kući. Iako sam se dugo opirao tisku, tad sam pomislio da bi to možda bila dobra ideja, da možda zato knjige funkcioniraju – jer ljudi mogu dalje živjeti s tim iskustvom. Knjige su i značajan faktor u kritičarskoj potvrdi, a kako sam tad već bio počeo pisati samo narativne sekvence, od dvanaest do sedamdeset dvije pjesme, shvatio sam da je možda vrijeme da vidim kako izgledaju na stranici. Nezgodno ih je sve odjednom negdje pročitati. No prvenstveno sam se uvijek htio baviti zvukom, iskustvenim prijenosom poezije. Osjećam da sam ja najbolji medij za svoju poeziju, jer sam je ja napisao. Samo pisanje je, s druge strane, veoma izolirajući proces. Kad radiš na tekstu, grozan si prijatelj, još gori ljubavnik, kuća je u neredu, a kad je sve gotovo, ne možeš napraviti ništa sretno s tim ako samo izdaš knjigu. Osim kakve promocije, koje su često formalne pa i dosadne. I dalje želim stvarati trenutke u

kojima vrijeme stane, čak i ako je to na četiri minute. Često zato surađujem s vizualnim umjetnicima i glazbenicima, jer i sav onaj dim na rock koncertima ima svoju funkciju.“

Bombaj pruža veću anonimnost, pa mnoge *queer* osobe vole Bombaj. Ali on ne želi biti anonimn. Ustvari, ulaže toliko truda da ga se vidi, i radije će beskrajno pregovarati s prostorom i ljudima oko sebe koristeći sve trikove iz svog arsenala, od humora i flerta pa do, ako zatreba, i ljutnje, samo da se ne mora izbrisati ili umanjiti

Kad nije bilo reprezentacije *queera*, sve je bilo *queer*

Tko god je odrastao u devedesetima, kao Muiwa, zna da na TV-u nije bilo *queer* likova, ne kao sada. Bilo je to doba prije političke korektnosti i zamjenica i svega toga. Zato je za njega i njegove prijatelje sve bilo *queer*, mogli su se učitati u bilo koji *straight* pejzaž.

„Nije bilo gej knjiga ili gej filmova, ali voljeli smo iste stvari – neku *straight* seriju, neki lik kod kojeg je postojao otklon, kod kojeg je bilo nečeg *off*. Za nas je on bio gej, ili je bio platno za naše projekcije, predmet žudnje“, rekao mi je Muiwa. „Neka vrlo mekana žena, to sam uvijek bio ja. Voljeli smo bolivudsku glumicu Madhuri Dixit, za nas je ona bila gej, *campy*. Vole je i *straight* muškarci, ali iz sasvim drugih razloga. Mogli smo pregovarati sa svime, uzeti što nam paše, ostaviti drugo. Nisam se uzrujavao ako neki film nije govorio o meni, jer nije morao. Danas je drugačije. Danas se svi brinu oko reprezentacije. Ovaj gej lik uopće nije poput mene, kažu. Za nas je to bilo više kao, oh, tu postoji neki gej lik! I danas tako razmišljam. Čak i ako je grozan, pokušam mu naći iskupljujuće kvalitete. Naravno, drago mi je da danas postoji reprezentacija, da mladi imaju svoje *queer* uzore, ali ne želim odbaciti način na koji smo mi ostvarili pristup *queeru* – kroz *straight* okružje.“

Neki su njegovi *queer* prijatelji filmski redatelji. Kažu da su uvijek pod pritiskom da moraju snimati *queer* filmove. On im uvijek kaže, snimit ćeš *queer* film htio ne htio. Pazit ćeš na to kako izgleda interijer, soba tvog lika, što lik nosi, unajmit ćeš kameranku ili šminkera koji su *queer*, jer su to ljudi s kojima si se ionako okružio, i oni će ti pomoći da oblikuješ svoj lik, pa će i tvoji *straight* likovi biti toliko hiper *straight*, u nekakvim kožnim jaknama i slično, upravo zato što će čitava estetika biti toliko *queer* (iako ne postoji samo jedna *queer* estetika, jasno, kao ni samo jedan *queer* književni glas koji govori u ime svih). To je kao kad gej osobe pišu *fan fiction* o likovima u američkim serijama *Riverdale* ili *Supernatural*, zamišljajući kako se njihovi odnosi razvijaju izvan ekrana. Čak i ako su na ekranu samo prijatelji, netko će im ispisati romansu jer su se u jednom kadru okrnuli ramenima. „Kad me ljudi pitaju što je *queer* glas, kažem im, ako si *queer* i govoriš, to je *queer* glas“, dodao je Muiyiwa. „Ono što mislimo i želimo pod reprezentacijom je više *queer* osoba na pozicijama moći. Više *queer* izdavača, redateljica, ton majstorica, tiskara. Teže će se dogoditi da *straight* izdavači objavljuju više *queer* tekstova, jer ih neće ni primijetiti. Ali mi hoćemo jer je to svijet u koji smo sasvim uronjeni, čak i kad nismo.“

Muslimani kao „drugi“

Kod njih je musliman taj drugi, a drugi je uvijek opasniji i na neki način misteriozan, rekao mi je Muiyiwa referirajući se na izmjenu Zakona o državljanstvu iz 2019., koji je mnogim pripadnicima progonjenih religijskih manjina iz Afganistana, Bangladeša i Pakistana omogućio put do državljanstva, ali isključio muslimane iz istih, većinski muslimanskih zemalja. „Pandemija je prebrisala vidljivost protesta, koji su se neko vrijeme na dnevnoj bazi događali diljem zemlje, a sad se ta rasprava prebacila u digitalnu sferu. Nisu uspjeli provesti taj zakon zbog pandemije, ali još je tu. Manje-više istovremeno, ista je vlada dekriminalizirala homoseksualnost, pa smo donekle izgubili osjećaj da se marginalizirani moraju udružiti. Uvijek moraš znati da si sljedeći, bez obzira kako to trenutno izgleda. Ideja krajnje desnog hinduizma vrlo je mačo, a mnogi misle da među muslimanima ima više gej osoba. No nije da ih se toliko smatra gej ili *queer*, koliko ih se smatra više seksualnima, a to se doživljava kao opasno. S druge strane, ako situaciju psihoanaliziramo, muslimane se percipira i kao hiper

maskuline, kao da napadaju Majku Indiju. Prije su linčovali crnce ako bi samo razgovarali s bijelom ženom, zbog te iste predodžbe agresivnog viriliteta.“

„Ono što mislimo i želimo pod reprezentacijom je više *queer* osoba na pozicijama moći. Više *queer* izdavača, redateljica, ton majstorica, tiskara. Teže će se dogoditi da *straight* izdavači objavljuju više *queer* tekstova, jer ih neće ni primijetiti.“

Sad se gradski pejzaž promijenio, više je modno nemarnih ili uniformnih IT-ovaca koji se znoje u poliesterskim košuljama, ali za Muiwu je Bangalore oduvijek bio grad ružina mirisa i bolivudske mode. Takvim su ga činili upravo muslimanski vozači autorikši. Oni su bili ti koji su redovito nanosili bezalkoholni ružin atar na tijelo i debelo crnilo oko očiju (*surmu*, koja ne samo da uokviruje pogled, nego i hladi oči za vrućina). Ovratnici njihovih košulja uvijek su bili podignuti. Ružin atar i *surmu* Muiwa je preuzeo od njih, a srebrne narukvice do pola ruke od bolivudskih glumica, uglavnom hinduistkinja. Njegova je estetika, kao i njegova seksualnost, kompozit.

„Kad bi na Bajram izašao novi film Salmana Khana, ti bi vozači rikši već sljedeći dan nosili isto što je ovaj slavni glumac nosio na ekranu. Ako su mu prva četiri dugmeta na košulji bila otkopčana, vozači su raskopčali svoje; ako je nosio majicu s natpisom, ona bi se već sljedeće jutro mogla kupiti na ulici, a vozači bi je to popodne imali na sebi. Za mene su oni bili primjer modeliranja sebe kroz vizualnu kulturu. Što god da se događalo u pop kulturi, muslimanski vozači rikše bili su u toku. A imali su i te velike zvučnike u rikšama s kojih bi treštala muzika. Njihove rikše bile su disko na kotačima, s raznobojnim svjetlima i svim tim. Cijenio sam njihov trud, mislim da su shvaćali važnost reprezentacije. Kao i *hidre* (treći spol/rod), koje uvijek imaju cvijeće u kosi i lijepe, uredne sarije, bez obzira što žive u bijedi, protjerane na rubove društva. Za mene je to značenje *queera* – biti bolji, pokušati bolje.“

Neprivilegirani i njihov *straight queer*

Niža indijska klasa često se ne povezuje s riječima *queer*, gej ili lezbijka, samo kažu volim tu i tu osobu. Muiwa poznaje neke takve trans muškarce, naprimjer, koji su u vezi sa cis ženama. On želi da ga se zove Kumar, njoj je on muž. Neki su cijeli život zajedno, a sad žele usvojiti dijete. Sebe ne smatraju *queer*, smatraju se *straight*. On voli *nju*, i obrnuto. „Mi ćemo ih u ovom našem razgovoru uključiti u *queer* zajednicu, ali ako pitaš njih, oni su samo muž i žena, ništa neobično. U Indiji su mnogi slični parovi dugo jednostavno ‘prolazili’. Kad odem u posjet nekim trans prijateljima koji na taj način uspješno ‘prolaze’, susjedi im se zabrinu jer se družu s nekim poput mene. Kažu im poslije, ne treba vam to, što će ljudi reći. Današnja *queer* zajednica zna posramiti te ljude, jer ih ne može politički iskoristiti u odgovarajućim narativima. No tko smo mi da kažemo: ali ti si *queer*, prestani ‘prolaziti!’”

Njegova baka Nepalka trenutno živi u Darjeelingu. Muiwa je nekad posjeti za vrijeme ljeta. Među bakinim prijateljima jedan je trans muškarac. Svi ga sad znaju kao Šampion Djeda, jer je kao dijete osvojio neko prvenstvo. Skoro čitav odrastao život proveo je sa ženom koju, otkako je zašla u godine, svi zovu Baka. Uvijek su bili dio sela, svi su znali činjenice, ali to ih po ničemu nije razlikovalo od ostalih. Šampion Djed i Baka jednostavno su dobri ljudi koji doprinose zajednici i koje zajednica cijeni.“

Foto: Rahul Gonsalves

Zajednica radi za tebe ako ti radiš za nju

U Cooke Townu, njegovu susjedstvu, svi znaju Muiwu. Ako mu neki stranac nešto učini ili zaprijeti, ljudi će stati na Muiwinu stranu jer je lokalan, bez obzira što je drugačiji. „Događa se tu neki Vennov dijagram“, rekao mi je. „lako mojim susjedima toliko toga u vezi mene nije blisko, onaj osnovni dio im je blizak. Možda će mi kasnije spočitavati što sam im donio probleme, ali prvo će me zaštititi.“ Ali to je dobrim dijelom i zato što Muiwa pažljivo gradi zajednicu. Njegov sedamdesetpetogodišnji susjed nije gej-frendli, kaže, ali voli njega, jer je Muiwa dobar prema njemu. Prima mu poštu kad ga nema, ovaj njemu zalijeva cvijeće. Razvili su dobrosusjedski odnos.

"Moraš izgraditi zajednicu. Čak i ako nešto univerzalno zaslužujemo, ipak to lokalno moramo zaraditi"

Baš neki dan, nekoliko je momaka pola noći bučilo ispod Muiwina balkona. Muiwa je izašao na balkon da ih smiri, a kad su mi čuli boju glasa, počeli su vikati gej, gej, i krenuli vanjskim stepenicama prema gore. Instinktivno je na njih bacio manju lončanicu, kakvih je preobilje po bangalorškim balkonima. To je dozvalo susjede iz sve tri okolne zgrade, izašli su na balkone i ulicu, pozvali policiju. A kad je policija nešto kasnije htjela uhapsiti Muiwu, rekli su im, a ne, ne, on ostaje. Njih, i pokazali na momke.

„Zajednica radi za tebe ako ti radiš za nju“, rekao mi je. „Baka me naučila da se uvijek predstavim kad negdje dođem i upoznam sa svima, jer sam ja stranac. Da odnesem nešto. Sad oni meni donesu kolač za Božić ili dio ručka. Za njih nisam gej, za njih sam Joshua koji je drag i miran. A sljedeći dan, kad u *sariju* izađem iz zgrade, nitko neće ni trepnuti. Moraš izgraditi zajednicu. Čak i ako nešto univerzalno zaslužujemo, ipak to lokalno moramo zaraditi. U tome sam vrlo konzervativan.“

Serijal "Queer književnost u međunarodnom dijalogu" Lore Tomaš napisan je uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem provedenog Javnog poziva za ugovaranje novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.